

Kliininen hematologia

Hematologian alan toimenpiteet, EPA1	2
Päivystyshematologiaa, EPA2	4
Akuutit leukemiat, EPA3	6
Kroonisten veritautien diagnostiikka ja hoito, EPA4	8
Konsultaatiohematologiaa, EPA5	10
Haastava vuorovaikutustilanne, EPA6	12
EPA/ sisätautialojen yhteinen koulutusrunko – Vuodeosastokierto	14
EPA/sisätautialojen yhteinen koulutusrunko - Päivystyspotilaan hoito	17

Hematologian alan toimenpiteet, EPA1

Lyhyt kuvaus

EPA käsittää luuydinaspiraatin, luuydinbiopsian, ihobiopsian ja subkutaanirasvanäytteen oton valmistelut ja toimenpiteen suorituksen sekä intratekaalisen hoidon valmistelut ja toimenpiteen suorituksen.

Määritelmä ja rajoitukset

- Erikoistuva osaa ottaa luuydinnäytteet (aspiraatti ja biopsia), ihobiopsianäytteen, subkutaanirasvanäytteen ja aivo-selkähinnestenäytteen, sekä antaa intratekaalihoidon.
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkärinä neuvojen ja ohjeiden saamiseksi.
- Ymmärtää toimenpiteiden keskeisen indikaation.
- Osaa toimia moniammatillisen tiimin jäsenenä hyödyntäen muiden osaamista.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Anatomian hahmottaminen virheellisesti. Riittämätön puudutus, jolloin toimenpide on kivulias. Likvortilan tunnistaminen.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

Vuorovaikutus

Yhteistyötaidot

Johtamistaidot

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Osaa arvioida toimenpiteeseen liittyvän mahdollisen verenvuotoriskin.
- Tietää luuydinnäytteen oton ja intratekaalihoidon indikaatiot.
- Hahmottaa mitä asioita luuydinbiopsiasta vs aspiraattinäytteistä tutkitaan.
- Osaa aspiraatin ja biopsian oton teknisen toteutuksen.
- Hallitsee aspiraatin ottamisen sekä sternumista että kristasta.
- Osaa arvioida luuydinnäytteen edustavuuden sekä aspiraatin että biopsian osalta.
- Hallitsee intratekaalihoidon annon, tiedon sallituista lääkkeistä ja annoksista.
- Hallitsee näytteenoton myös ylipainoisilta potilaalta.
- Toimii hyvässä yhteistyössä sairaanhoitajan ja laboratoriohenkilökunnan kanssa.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toimenpiteiden seuraaminen, suorittaminen ohjatusti ja itsenäisesti

Arviointimenetelmät

Toimenpidetaitojen havainnointityökalu, O-Score. EPAn suorituksen edellytyksenä on kokemus 10-15 toimenpiteen osalta ja kokemus myös haastavista potilaista (mm. merkittävä ylipaino, kivun lisähoito).

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso. Erikoistumisen loppuvaiheessa tavoitetaso on 4/5.

Kirjallisuus

Videolinkki: <https://www.oppiportti.fi/op/vdu00032> (aspiraatti sternumista)

www.hematology.fi

Päivystyshematologiaa, EPA2

Lyhyt kuvaus

Tämä EPA käsittää tärkeimmät hematologiset päivystystilanteet, löydösten arvioinnin, ensivaiheen tutkimusten valinnan ja määrittämisen, työdiagnoosin erotusdiagnostiikan.

Määritelmä ja rajoitukset

- Erikoistuva osaa ydinasiat hematologian päivystyksellisistä tilanteista ja niiden hoidosta ja osaa soveltaa näitä tietoja yksilöllisesti potilaan hoitoon.
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkäriä neuvojen ja ohjeiden saamiseksi.
- Ymmärtää asioiden kiireellisyyden.
- Osaa toimia moniammatillisen tiimin jäsenenä hyödyntäen muiden osaamista.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Hematologisen ongelman kiireellisyyden puutteellinen havainnointi tai siihen puuttumatta jättäminen, joka heikentää potilaan sairauden ennustetta, lisää komplikaatioita tai jopa aiheuttaa potilaan menehtymisen.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

Yhteistyötaidot

Vuorovaikutus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tunnistaa kiireellistä hematologista hoitoa vaativat tilat ja hätätilanteet.
- Osaa määrätä ensivaiheen laboratorio- ja kuvantamistutkimukset.
- Lääketieteellinen osaaminen riittää tutkimustulosten tulkintaan ja asianmukaisen päivystyksellisen hoidon suunnitteluun.
- Tunnistaa tilanteet, joissa tarvitsee kokeneemman kollegan tai erityisosaaajan päivystyksellistä apua.
- Osaa tehdä asianmukaiset sairaskertomusmerkinnät.
- Kykenee moniammatilliseen yhteistyöhön.
- Osaa tarvittaessa lopettaa tuloksettoman hoidon.
- Osaa keskustella potilaan ja omaisten kanssa ymmärrettävästi.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Työskentely vuodeosastolla erikoislääkärin alaisuudessa. Puhelinkonsultaatioihin vastaaminen tarvittaessa erikoislääkäriä konsultoiden. Itsenäinen päivystäminen (kun muutama kuukausi työskentelyä vuodeosastolla takana) takapäivystäjää tarvittaessa konsultoiden.

Arviointimenetelmät

Potilastapauskeskustelu. EPA arvioidaan lähiohjaajan, kollegoiden ja muiden hoitoon osallistuvien ammattiryhmien arvioinnin perusteella. Myös potilaskertomusmerkintöjä voidaan käyttää arvion tukena. Erikoistuja kykenee antamaan ensivaiheen hoito-ohjeet ja tarvittaessa ymmärtää kysyä neuvoa kokeneemmalta kollegalta. Hän osaa tarvittaessa tehdä hoidon rajaukset ja pystyy keskustelemaan vaikeassa tilanteessa omaisten kanssa.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

EPA:n sisältö tulee hallita 2 vuoden kuluttua erikoistumisen alusta. Erikoistumisen loppuvaiheessa tavoitetaso on 4/5.

Kirjallisuus

www.hematology.fi

UpToDate

Akuuttihoito-opas

Akuutit leukemiat, EPA3

Lyhyt kuvaus

EPA käsittää akuutin leukemian hoidon.

Määritelmä ja rajoitukset

- Erikoistuva osaa ydinasiat akuuteista leukemioista, niiden diagnostiikasta ja hoidosta ja osaa soveltaa näitä tietoja yksilöllisesti potilaan hoitoon.
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkäreitä neuvojen ja ohjeiden saamiseksi.
- Ymmärtää asioiden kiireellisyyden.
- Osaa toimia moniammatillisen tiimin jäsenenä hyödyntäen muiden osaamista.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Ei tunnusteta tai osata epäillä mahdollista akuuttia leukemiaa potilaan oireiden tai löydösten taustalta, jolloin hoito viivästyy. Jätetään potilaan yksilölliset asiat (munuaisfunktio, maksafunktio, verenkuvaa / luuytimen toimintakyky ja muut mahdolliset komorbiditeetit) huomioimatta hoitoa toteutettaessa. Valitaan epäoptimaalinen hoito jättämällä potilaan taudin erityispiirteet huomioitua.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

Yhteistyötaidot

Vuorovaikutus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Hallitsee lääketieteelliset asiat ja osaa tulkita potilaan tutkimustulokset ja suunnitella asianmukaisen hoidon.
- Tunnistaa kiireellistä hematologista hoitoa vaativat ja hätätilanteet.
- Osaa määrätä tarvittavat laboratorio- ja kuvantamistutkimukset ja aloittaa akuutin tilanteen hoidon.
- Osaa tehdä asianmukaiset ja selkeät potilaskertomusmerkinnät.
- Osaa esitellä potilastapauksen tuumorimeetingissä.
- Kykenee moniammatilliseen yhteistyöhön.
- Osaa tarvittaessa lopettaa tuloksettoman hoidon.
- Osaa keskustella potilaan ja omaisten kanssa ymmärrettävästi.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Sijoitukset (työskentely) vuodeosastoilla ja poliklinikoilla erikoislääkärin alaisuudessa.

Arviointimenetelmät

Potilastapauskeskustelu. EPA arvioidaan lähiohjaajan, kollegoiden ja muiden hoitoon osallistuvien ammattiryhmien arvioinnin perusteella. Myös potilaskertomusmerkintöjä voidaan käyttää arvion tukena. Edellytetään, että erikoistuva osaa veren kuvan perusteella epäillä akuuttia leukemiaa ja ohjelmoida diagnostiset tutkimukset (luuytimen morfologia, virtausmittaus, syto- ja molekyyli geneettiset tutkimukset), sekä tulkita löydösten merkitystä ennusteen arvioinnissa ja hoidon valinnassa. Hänen täytyy osata arvioida hoidon aloituksen kiireellisyys ja tuntee hoidon periaatteet. Hänen täytyy osata informoida potilasta ja omaisia taudista, sen hoidosta ja ennusteesta

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

EPA:n sisältö odotetaan hallittavan 2 vuoden sisään erikoistumisen aloituksesta toimipisteestä riippuen. Erikoistumisen loppuvaiheessa tavoitetaso on 4/5.

Kirjallisuus

www.hematology.fi

Blood, Leukemia, New England Journal of Medicine

The Hematology ASH Education book vuosikerrat

Kroonisten veritautien diagnostiikka ja hoito, EPA4

Lyhyt kuvaus

EPA käsittää tavallisimpien kroonisten veritautien diagnostiikan, erotusdiagnoosiin, hoidon sekä seurannan.

Määritelmä ja rajoitukset

- Erikoistuva osaa keskeiset asiat tavallisimpien kroonisten veritautien diagnostiikasta, hoidosta sekä seurannasta.
- Näihin tauteihin katsotaan tässä kuuluviksi polysytemia vera, essentiaalinen trombosytemia, myelofibroosi, krooninen myeloinen leukemia, krooninen lymfaattinen leukemia, multipeli myelooma sekä myelodysplastinen syndrooma.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Tutkimukset eivät ole johdonmukaisia, jolloin voidaan joutua edellä mainittujen tautien yli- tai alidiagnostiikkaan. Hoitomuotojen ja/tai seurantapaikan valinta eivät ole asianmukaisia, mikä vaikuttaa potilaiden ennusteeseen. Kommunikointi potilaiden kanssa ei onnistu, jolloin hoitoon ja seurantaan sitoutuminen jäävät toteutumatta.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot, asenteet)

- Hallitsee seuraavien löydösten erotusdiagnoosiin: sytoosit ja sytopeniat, valkosolujen erittelylaskennan poikkeavuudet, kookas perna.
- Osaa keskeisten kroonisten veritautien diagnostiikan.
- Tuntee näiden tautien riskiluokitukset sekä yksilöllisen hoidon valinnan.
- Hallitsee näiden tautien lääkehoidon turvallisen toteutuksen.
- Hallitsee näiden tautien seurannan, mukaan lukien asianmukaisen seurantapaikan valinnan.
- Hallitsee polikliinisen työskentelyn rytmityksen ja ajankäytön.
- Osaa tehdä asianmukaiset sairauskertomusmerkinnät.
- Osaa keskustella potilaan ja omaisten kanssa ymmärrettävästi, mm. tukien pitkäaikaisten hoitojen onnistumista.
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkäriä.
- Pystyy toimimaan moniammatillisessa tiimissä.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Työskentely poliklinikalla sekä osastolla erikoislääkärin ohjauksessa. Aiheeseen liittyviin konsultaatioihin vastaaminen.

Arviointimenetelmät

Vastaanottotapahtuman havainnointi. EPA arvioidaan lähiohjaan ja kollegoiden arvioiden perusteella ja siinä voidaan käyttää apuna sairauskertomusmerkintöjen arviointia.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

EPA oletetaan hallittavan 2 vuoden sisällä koulutuksen aloituksesta. Erikoistumisen loppuvaiheessa tavoitetaso on 4/5.

Kirjallisuus

www.hematology.fi

UpToDate

Konsultaatiohematologiaa, EPA5

Lyhyt kuvaus

EPA käsittää konsultaativastauksen laatimisen liitteen 1 (alla) hematologisiin ongelmiin. Tarvittaessa erikoistuva neuvottelee seniorin kanssa.

Määritelmä ja rajoitukset

- Erikoistuva osaa yleisimmät konsultaatioiden aiheet ja osaa antaa konsultaativastauksen asiaan perehdyttyään.
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkäreitä neuvojen ja ohjeiden saamiseksi.
- Ymmärtää asioiden kiireellisyyden.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Jättää oleellisia lisäkysymyksiä esittämättä tai vastauksia huomioimatta, jolloin ongelman ydin ei hahmotu, asian kiireellisyys ei hahmotu, ongelman ratkaisu viivästyy tai itse ongelma jää ratkaisematta.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

lääketieteellinen osaaminen

ammattillisuus

yhteistyötaidot

ymmärrys työnjaosta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä sekä SOTE-alueen sisällä

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Kiireellisyysarvio on asianmukainen.
- Tarvittavat diagnostiset ja erotusdiagnostiset tutkimukset käynnistetään.
- Tuloksista vedetään loogiset päätelmät.
- Sairauskertomusmerkinnät ovat asianmukaisia.
- Konsultaation pyytäjä saa asianmukaiset tutkimus- ja hoito-ohjeet.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toimiminen konsulttina (osastolla / poliklinikalla) ja päivystäminen. Läheteiden luku.

Arviointimenetelmät

Potilastapauskeskustelu. EPA arvioidaan lähiohjaajan, kollegoiden ja muiden hoitoon osallistuvien ammattiryhmien arvioinnin perusteella. Myös potilaskertomusmerkintöjä voidaan käyttää arvion tukena. Erikoistuvan tulee osata kirjata konsultaatioon liittyvät asiat selkeästi sairauskertomukseen ja välittää tämä tieto sitä tarvitsevalle.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Tämä EPA on kliinisen hematologian curriculumissa kronologisesti viimeisin ja realisoituu erityisesti viimeisen erikoistumisvuoden aikana. Tällöin erikoistuvalla voi olla konsultaatiopuhelin ja hänellä on myös mahdollisuus katsoa poliklinikan lähetteitä ja konsultaatiopyyntöjä senioriohjauksessa. Tavoitetaso on 4/5.

Kirjallisuus

www.hematology.fi

William's Hematology 10e, Chapter 3: Consultative Hematology

Liite 1. Konsultaation aiheita kliinisen hematologian erikoisalalla.

- anemia
- korkea hemoglobiini, erytrozytoosi
- neutropenia
- trombositopenia
- trombositosi
- lymfositosi
- paraproteiini
- iso perna
- vuototaipumus
- raskauteen liittyvät hematologiset pulmat
- maksasairauksiin liittyvät hematologiset pulmat
- munuaissairauksiin liittyvät hematologiset pulmat

Haastava vuorovaikutustilanne, EPA6

Lyhyt kuvaus

Erikoistuva osaa toimia hankalissa vuorovaikutustilanteissa (esim. huonon uutisen kertominen tai tyytymättömän potilaan/omaisen kohtaaminen), joissa hän itse on aloitteen tekijä ja pääasiallinen toimija.

Määritelmä ja rajoitukset

- Erikoistuva suoriutuu hankalasta vuorovaikutustilanteesta.
- Osaa tarvittaessa hakea kollega-/senioritukea haastavan tilanteen läpikäymiseen.
- Osaa tehdä asianmukaiset potilaskertomusmerkinnät.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Huonon uutisen kuuleminen tai omaisen kanssa käytävä vaikea keskustelu ovat potilaalle tai omaiselle usein ainutkertaisia tapahtumia, joihin kohdistuu odotuksia ja toisaalta, joiden onnistuminen voi olla tärkeää onnistuneen hoitokokemuksen mielikuvan synnyssä. Valmiudet tällaisiin tilanteisiin kasvavat kokemuksen karttuessa, mutta näitä tilanteita voi tulla esiin jo erikoistumisen alkuvaiheessa.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Vuorovaikutus
- Yhteistyötaidot
- Johtamistaidot
- Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Keskustelu, hoitokokous yms. haastavan vuorovaikutustilanteen puitteet ovat sopivat (sopiva tila, aika, kiireetön tunnelma).
- Muistetaan esittäytyä, kerrotaan keskustelu syy ja oma rooli ja keskustelun osapuolet huomioidaan.
- Perehtyneisyys potilaan tilanteeseen on riittävää eli asiat osataan perustella ja kysymyksiin vastata riittävällä tarkkuudella.
- Ammatillinen ote säilyy vuorovaikutustilanteen läpi.
- Keskustelu osataan päättää (saavutetaan yhteisymmärrys, potilas/omainen ym. tietää mitä seuraavaksi tapahtuu ja jatkosuunnitelma on selvillä).

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toimiminen (osastolla / poliklinikalla).

Arviointimenetelmät

Vastaanottotapahtuman havainnointi. EPA arvioidaan potilastilanteiden seurannassa, potilaskonsultaatioiden perusteella sekä tarvittaessa simuloituilla potilastapauksilla. Myös potilaskertomusmerkintöjä voidaan käyttää arvion tukena.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Haasteellisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen on keskeistä hematologisten sairauksien hoidossa ja erikoistuessakin haasteellisia tilanteita tulee vastaan jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tästä syystä EPA arvioidaan erikoistumisen alkuvaiheessa ensimmäisen erikoistumisvuoden aikana. Erikoistumisen loppuvaiheessa tavoitetaso on 4/5.

EPA/ sisätautialojen yhteinen koulutusrunko – Vuodeosastokierto

Lyhyt kuvaus

Kokonaisuus sisältää lääkärikierron toteutuksen yhdessä potilaan hoitoon osallistuvien henkilöstöryhmien kanssa. Se käsittää kiertoon valmistautumisen, potilaan sairaudenkulun arvioinnin, erotusdiagnostiikan pohtimisen sekä jatkotutkimus- ja hoitosuunnitelman laatimisen. Erikoistuva osaa huomioida lääkkeiden mahdolliset interaktiot, ymmärtää lääkelistan päivittämisen tärkeyden ja osaa laatia jatkohoito-ohjeistuksen kotiutusta tai jatkohoitoon siirtämistä ajatellen. Erikoistuva osaa arvioida potilaiden hoidon ja tutkimusten kiireellisyysjärjestyksen. Toimiva vuorovaikutus sekä hoitohenkilökunnan että potilaan ja potilaan omaisten kanssa vaaditaan.

Määritelmä ja rajoitukset

Koskee vuodeosastotoimintaa

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Kirjaamiseen ja lääkelistaan liittyvät puutteet ja hoitohenkilökunnan tai potilaan puutteellinen ohjeistus voivat vaarantaa potilaan hoidon onnistumisen ja lisätä komplikaatioiden riskiä. Puuttuva tai väärin suunnattu tutkimus voi estää tai hidastaa oikean diagnoosin ja hoidon löytymistä.

Potilaiden kotiuttaminen ei ole oikea-aikaista, jolloin osastopaikat eivät ole tarkoituksenmukaisimmassa käytössä.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen. Kokonaisuuksien hallinta ja tiedon soveltaminen. Taito päätöksentekoon. Johtamistaidot, vuorovaikutustaidot ja yhteistyötaidot. Kirjaaminen ja ohjeistus.

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Erikoistuja hallitsee yleisimmät sisätautisairaudet, osaa arvioida sairauden kulun, sairaalahoidon pituuden ja tarvittavat hoitotoimenpiteet.
- Osaa huomioida eri lääkkeiden yhteisvaikutukset, lääkehoidon keston ja mahdolliset haittavaikutukset
- Erikoistuva osaa valmistautua kiertoon tutustumalla potilaiden sairauskertomustietoihin sopivassa laajuudessa ja osaa suunnitella kierron toteutuksen logistisesti järkevästi
- Osallistaa potilaiden hoitoon osallistuvat henkilöstöryhmät keskusteluun sekä kierron toteutukseen ja potilaiden hoidon suunnitteluun
- Osaa ottaa hoidettavan ongelman kannalta olennaisen anamneesin ja tehdä tarvittavan statuksen

- Osaa hyödyntää muiden erikoisalojen erityisosaamista ja tarvittaessa konsultoida. Osaa hyödyntää moniammatillista yhteistyötä, kuten fysioterapeutteja ja hoitotyön asiantuntijoita (esim diabeteshoitajia)
- Osaa tehdä jatkosuunnitelman ja valita sopivat diagnostiset tutkimukset ja hoitoimenpiteet
- Osaa arvioida valitun hoidon vastetta vitaalielintoimintoja, nestetasapainoa, kliinistä tilaa, sekä laboratorio- ja röntgentutkimuksien tuloksia seuraamalla ja oikea-aikaisesti muuttaa hoitosuunnitelmaa, jos annetulle hoidolle ei saada vastetta tai potilaan tila huonontuu
- Tekee ja kirjaa mahdolliset hoidonrajauspäätökset
- Kotiutustilanteessa osaa huomioida yleistilan, elintoimintojen ja liikkumisen vaikutukset kotona pärjäämiseen hankkimalla keskeisiä tietoja potilaan sairauskertomusmerkinnöistä, hoitomerkinnoista, tutkimustuloksista ja tutkimalla sekä haastatteleamalla potilasta.
- Osaa antaa ja kirjata selkeät hoito-ohjeet ja dokumentit (reseptit, todistukset)
- Siirrettäessä jatkohoitoon, kirjaa epikriisiin olennaiset jatkohoidossa edellytettävät asiat ja suunnitelman
- Osaa viestiä potilaalle ja potilaan omaisille oleelliset asiat
- Kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyden suojaa
- Toimii empaattisesti ja ammattimaisesti

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Harjoittelu toimintaa seuraamalla, yhdessä ohjaajan kanssa.

Asteittain itsenäinen työskentely osastolla, hoitopäätösten muodostaminen ja toteuttaminen.

Itseohjautuva opiskelu: teoria, sähköisten tietokantojen hyödyntäminen, hoitoketjuihin tutustuminen

Arviointimenetelmät

1. Osaston kierto ja potilaan kotiuttaminen. Lääkehoidon ja tutkimusten suunnittelu, jatkohoidon suunnittelu ja ohjeistus. Erikoistuva toimii ohjauksen alaisena. Palautekeskustelu tapahtuman päätteeksi. Erikoistuva kuvaa tapahtuman ja oleelliset tiedot ja taidot, joita tarvitaan. Erikoistuva saa palautetta ja asettaa seuraavat oppimistavoitteet.
2. Palautekeskustelu itsenäisesti hoidetun kierron jälkeen. Käydään läpi tärkeimmät diagnostiset ja erotusdiagnostiset seikat eri potilasryhmissä, hoitomerkinnot ja onnistuminen näissä. Nimetään tarvittaessa osaamisessa täydennettäviä osa-alueita tavoitteiden asettamiseksi.
3. Haastatellaan (vaihtoehtona palautekaavake) hoitotiimin muita jäseniä (viestintä, oleellisen huomiointi, sujuvuus)
4. Itsearviointi: tekeekö realistisen arvion osaamisestaan. Osaako nimetä mahdolliset kehittämistarpeet.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Erikoistumiskoulutuksen koulutusrunkovaiheessa, pääsääntöisesti jo koejakson aikana, koska kyseessä alan erikoistuvan perustehtävät.

EPA/sisätautialojen yhteinen koulutusrunko - Päivystyspotilaan hoito

Lyhyt kuvaus

EPA koskee sairaalan päivystyspoliklinikan sisätautialojen potilasta. Se käsittää saatavilla oleviin esitietoihin perehtymisen tilanteen kiireellisyysaste huomioiden, potilaan sairaudenkulun arvioinnin (vaaran merkkien huomiointin), potilaan haastattelun, potilaan kliinisen tutkimisen, lääkelistan selvittämisen, erotusdiagnostiikan pohtimisen, päivystykselliset tutkimukset sekä jatkotutkimus- ja hoitosuunnitelman laatimisen. Erikoistuva osaa ennakoida potilaan tilassa tapahtuvia nopeita muutoksia, huomioida tutkimusten ja lääkkeiden valintaan vaikuttavat tekijät, ja osaa laatia jatkohoito-ohjeistuksen kotiutusta tai jatkohoitoon siirtämistä ajatellen.

Määritelmä ja rajoitukset

EPA keskittyy yksittäisen potilaan hoitoon eikä pidä sisällään päivystyksen kokonaislogistiikan hoitoa.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Kirjaamiseen liittyvät puutteet ja hoitohenkilökunnan tai potilaan puutteellinen ohjeistus voivat vaarantaa potilaan hoidon onnistumisen ja lisätä komplikaatioiden riskiä.

Hyperakuutissa tilanteessa välittömän tilannearvion ja hoidonaloituksen laiminlyönnistä voi seurata potilaan menehtyminen.

Diagnostisen päättelyn virheellisyyksistä seuraa asianmukaisen hoidon viivästyminen, tilanteen vaikeutuminen ja hoitojakson pitkittyminen.

Turhat tutkimukset viivästyttävät hoitoa ja aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen. Johtamistaidot. Vuorovaikutustaidot. Yhteistyötaidot. Oma osaaminen ja tiedonhallinta.

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Erikoistuja hallitsee yleisimmät akuutit sisätautisairaudet ja niiden erotusdiagnostiikan, osaa arvioida sairauden kulun, osaa etsiä ja seurata potilaan tilan huonontumista ennakoivat merkit ja tarvittavat hoitotoimenpiteet.
- Erikoistuva osaa valmistautua potilaan kohtaamiseen tutustumalla potilaiden sairauskertomustietoihin sopivassa laajuudessa ja osaa suunnitella tarvittavat tutkimukset logistisesti järkevästi. Osaa arvioida potilaan vitalitoiminnot hänen saapuessa ensiapuun.
- Osaa ottaa hoidettavan ongelman kannalta olennaisen anamneesin ja tehdä tarvittavan statuksen.
- Osaa valita tilanteeseen sopivan lääkityksen, tietää niiden yleisimmät ja tärkeimmät yhteisvaikutukset, ja tärkeimmät akuutit haittavaikutukset sekä osaa huomioida allergiat.

- Osaa hyödyntää muiden erikoisalojen erityisosaamista ja tarvittaessa konsultoida.
- Osaa valita ensihoidon, lähetteen ja muun hoitohenkilökunnan tietojen perusteella tarvittavat alustavat diagnostiset tutkimukset ja tarkentaa tutkimuksia potilaan haastattelun ja statuksen perusteella.
- Osaa arvioida valitun hoidon vastetta vitaalielintoimintoja, nestetasapainoa, kliinistä tilaa, sekä laboratorio- ja röntgentutkimuksien tuloksia seuraamalla ja oikea-aikaisesti muuttaa hoitosuunnitelmaa, jos annetulle hoidolle ei saada vastetta tai potilaan tila huonontuu.
- Osaa tehdä jatkosuunnitelman osastohoitoa tai kotiutusta varten. Osaa valita oikean jatkohoitopaikan (koti, kotisairaala, tk-vuodeosasto, ylemmän/alemmen tason sairaala, oma sairaala).
- Osaa antaa ja kirjata selkeät hoito-ohjeet ja dokumentit (reseptit, todistukset).
- Kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyden suojaa, mutta pystyy toimimaan pakkotilanteessa potilaan tahdon vastaisesti käyttäen persoonallisuuttaan, asianmukaisia lääkkeitä ja tiimiä apunaan.
- Toimii empaattisesti ja ammattimaisesti.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Harjoittelu toimintaa seuraamalla, ja aluksi tiiviissä seniorin tai kokeneemman erikoistuvan ohjauksessa.

Asteittain itsenäinen työskentely, hoitopäätösten muodostaminen ja toteuttaminen.

Itseohjautuva opiskelu: teoria, sähköisten tietokantojen hyödyntäminen, hoitoketjuihin tutustuminen

Simulaatioharjoittelut

Arviointimenetelmät

1. Päivystyspotilaan tutkimisen ja hoidon arviointi potilastilannetta seuraamalla. Palautekeskustelu tapahtuman päätteeksi. Erikoistuva kuvaa tapahtuman ja oleelliset tiedot ja taidot, joita tarvitaan. Erikoistuva saa palautetta ja asettaa seuraavat oppimistavoitteet.
2. Palautekeskustelu itsenäisesti hoidetun potilaan jälkeen. Käydään läpi tärkeimmät diagnostiset ja erotusdiagnostiset seikat eri potilasryhmissä, hoitomerkinnot ja onnistuminen näissä. Nimetään tarvittaessa osaamisessa täydennettäviä osa-alueita tavoitteiden asettamiseksi.
3. Haastatellaan (vaihtoehtona palautekaavake) hoitotiimin muita jäseniä (viestintä, oleellisen huomiointi, sujuvuus)
4. Itsearviointi: tekeekö realistisen arvion osaamisestaan. Osaako nimetä mahdolliset kehittämistarpeet.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Erikoistumiskoulutuksen koulutusrunkovaiheessa, koska kyseessä alan erikoistuvan perustehtävä.